

Zarządzenie Nr 3
Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych
z dnia 26 stycznia 1974 r.

w sprawie sporządzania indeksów do inwentarzy archiwalnych¹.

Na podstawie § 1 pkt. 3 statutu organizacyjnego Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych z dn. 17 maja 1957 r., zarządzam co następuje:

§ 1. W celu dalszego usprawnienia informacji archiwalnej, a w szczególności mając na uwadze ułatwienia przy korzystaniu z inwentarzy archiwalnych, wprowadza się do stosowania „Instrukcję w sprawie sporządzania indeksów do inwentarzy archiwalnych”, stanowiącą załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Instrukcja, opracowana przez zespół naukowo-badawczy „Informatyka a archiwa” i zaaprobowana przez Centralną Komisję Metodyczną, ustala podstawowe zasady indeksowania inwentarzy dla zespołów akt z XIX i XX w., zakładając możliwość dostosowania rodzaju indeksu i sposobu jego opracowania do specyfiki akt zespołu i ich ujęcia w inwentarzu archiwalnym.

§ 3. Archiwa centralne, wojewódzkie i terenowe, zgodnie z wytycznymi do planu pracy na rok 1974, przystąpią do planowania indeksowania wybranych inwentarzy, jak również wytypują zespoły, przy których inwentaryzacji przewidzą jednoczesne sporządzanie kart indeksowych do przyszłych inwentarzy.

§ 4. Decyzje co do wyboru inwentarzy i kolejności ich indeksowania jak również inwentaryzowanych zespołów dla których przewiduje się indeksy do inwentarzy, a także decyzje dotyczące rodzaju indeksów podejmuje każdorazowo Komisja Metodyczna na podstawie wniosków zgłoszonych przez kierowników oddziałów.

§ 5. Po dwuletnim stosowaniu „Instrukcji” tj. do końca 1975 r. archiwa nadeślą ewentualne uwagi umożliwiające dokonanie jej uzupełnień lub uzasadnionej korekty.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Załącznik 1

INSTRUKCJA

w sprawie sporządzania indeksów do inwentarzy archiwalnych

I. UWAGI OGÓLNE

Indeksy do inwentarzy mają na celu poprawę jakości informacji archiwalnej oraz skrócenie czasu poszukiwań. Są to alfabetycznie usystematyzowane wykazy osób i nazw geograficznych, do tytułów poszczególnych pozycji wpisanych do inwentarza oraz wykazy haseł sygnalizujących przedmiot spraw w nich zawartych.

Indeksy według załączonej instrukcji należy sporządzać do inwentarzy zespołów akt wytworzonych w zasadzie w XIX i XX w., które w registraturach twórców zespołów narastały w sposób rzeczowy lub chronologiczno-rzeczowy². Inwentarze do zespołów, których jednostki łączono w sposób numeryczny mogą być brane pod uwagę jedynie wtedy, gdy w poszczególnych pozycjach inwentarza - poza numerami spraw - podano również rejestry tych spraw. Indeksowaniem należy w pierwszej kolejności objąć zespoły objętościowo duże, zawierające materiały o bardzo zróżnicowanej treści, szczególnie cenne dla badań naukowych i potrzeb gospodarki narodowej pod warunkiem, że są one ostatecznie opracowane i posiadają bądź inwentarz kartkowy, bądź książkowy oraz stałą (ostateczną) sygnaturę³.

Ponadto należy indeksować inwentarze tych zespołów akt, przy których porządkowaniu odtworzono w sposób nie dość przejrzysty układy kancelaryjne lub popełniono błędy, powodujące trudności w dotarciu do poszukiwanych materiałów.

Podstawą do sporządzania indeksów są w zasadzie tytuły poszczególnych jednostek wpisanych do inwentarza lub rejestry spraw w nich zawartych. W przypadkach wątpliwych należy przewidzieć możliwość sprawdzenia zawartości źródłowej jednostki inwentarzowej. Nie należy natomiast indeksować inwentarzy, które w sposób co najmniej dostateczny nie informują badacza o treści materiałów.

Do inwentarzy zespołów akt, zwłaszcza wytworzonych przez organy ogólnej administracji państwowej (tzw. bezpośredniej) należy w zasadzie przewidzieć opracowanie następujących indeksów:

- a) nazw osobowych;
- b) nazw geograficznych (topograficznych i podziału administracyjnego kraju);
- c) przedmiotowego.

Nie wszystkie jednak inwentarze zespołów akt wymagają opracowania trzech wyżej wymienionych rodzajów indeksów. Dla szeregu inwentarzy wystarczą bądź tylko indeksy osób, bądź miejscowości, bądź przedmiotowe. Można również w uzasadnionych przypadkach sporządzać jeden indeks mieszany. Wybór właściwego rodzaju indeksu (lub indeksów) danego inwentarza powinien być dostosowany do rodzaju i treści materiałów, a także potrzeb użytkownika. Wiążące decyzje w tej kwestii podejmuje każdorazowo Komisja Metodyczna.

Indeksowaniu podlegają w zasadzie wszystkie pozycje inwentarza. W uzasadnionych przypadkach można wyłączyć od indeksowania tytuły określonych grup akt.

Instrukcja, zwłaszcza w odniesieniu do indeksu przedmiotowego, ustala przede wszystkim ogólne zasady. Przy sporządzaniu indeksów do konkretnych inwentarzy zaleca się stosowanie pewnej elastyczności w postępowaniu. Wybór właściwej metody winien być uzależniony od treści materiałów wchodzących w skład zespołu. Indeksujący powinien wydobyć - zwłaszcza w indeksie przedmiotowym - wszystkie te dane, które stanowią specyfikę materiałów danego zespołu.

Sporządzanie indeksów do inwentarzy należy w miarę możliwości powierzać tym archiwistom, którzy porządkowali i inwentaryzowali dany lub podobny zespół akt.

Przed przystąpieniem do prac nad indeksowaniem należy zapoznać się z literaturą przedmiotu, której spis załączono do instrukcji⁴ oraz z projektem wytycznych w sprawie sporządzania indeksów stanowiącym załącznik nr 2 do pisma okólnego nr 3 NDAP z dnia 28 II 1961r.⁵

II. I N D E K S   O S O B O W Y

1. Indeksom osobowym należy objąć nazwy własne osób fizycznych wymienionych w poszczególnych tytułach lub regestach jednostek wpisanych do inwentarza. Mogą to być:

- a) nazwiska osób;
- b) nazwiska rodzin lub nazwy rodów;
- c) pseudonimy osób.

2. Nazwy urzędów, przedsiębiorstw, organizacji i innych instytucji lub osób prawnych należy uwzględnić w indeksie przedmiotowym.

3. Jeżeli tytuł jednostki inwentarzowej dotyczy kilku osób lub rodzin, każda z nich otrzymuje odrębne hasło indeksowe.

4. W indeksie nie uwzględnia się w zasadzie nazwisk osób, a także rodzin i nazw rodów występujących w nazwie zespołu (np. w indeksie do inwentarza akt zespołu: „Gębice - Mycielscy” pomija się nazwisko Mycielskich, natomiast indeksuje się poszczególnych członków rodu np. Józef Mycielski, Maciej Mycielski, Weronika z Mycielskich-Konarzewska itp.).

5. Nie podlegają indeksowaniu nazwiska i imiona osób lub rodzin użyte symbolicznie np.:

a) w nazwach ulic (ul. Sienkiewicza), kościołów (kościół pod wezwaniem św. Jana Kantego) itp.;

b) w tytułach lub stanowiskach (Szambelan Dworu Króla Stanisława Augusta, Tajny Radca Dworu Króla Fryderyka itp.);

c) w nazwach osób prawnych (Biblioteka im.E. Raczyńskiego w Poznaniu, Uniwersytet im.M. Kopernika w Toruniu itp.);

d) w nazwach pomników, kwiatów, przedmiotów, urzędzeń itp. (pomnik Tadeusza Kościuszki, statek Stefan Batory itp.).

6. Nazwy grup osobowych, szczepów, ludów, narodów (mieszkańców określonych terytoriów) oraz nazwy etnicznych grup osobowych, nie związanych z nazwą geograficzną wprowadza się do indeksu geograficznego.

7. W haśle indeksowym, obok nazwiska i imienia osoby, podaje się dalsze elementy wyróżniające osobę, jak np.:

a) przydomki, tytuły rodowe, naukowe, zawodowe oraz inne jak: ojciec, syn, wnuk, ewentualnie także daty urodzenia lub śmierci (o ile zawarte są one w tytule pozycji inwentarzowej);

b) przedmiot sprawy, który indeksowanej osoby dotyczy (akta osobowe, spór sądowy, inwigilacja, wydalenie z kraju, przydział paszportu);

c) daty skrajne materiałów zawartych w jednostce inwentarzowej.

8. Nazwiska podwójne należy uwzględnić w indeksie dwa razy; drugi raz z odsyłaczem (np. Górska-Dąbrowska Helena 127, Dąbrowska-Górska Helena, zob. Górska-Dąbrowska).

9. Nazwiska z przydomkami i pseudonimami traktuje się analogicznie jak nazwiska podwójne.

10. Wszystkie występujące w inwentarzu akt równoważniki - odmiany nazwiska i imienia tej samej osoby - sprowadza się do nazwiska najbardziej znanego. Odmiany te uwzględnia się w indeksie z odsyłaczem do hasła głównego.

11. Nazwiska i imiona indeksowanych osób należy w zasadzie redagować w pierwszym przypadku i liczbie pojedynczej.

12. Nazwiska rodzin, rodów, małżeństw, dzieci, innych potomków, spadkobierców itp. mogą występować w dopełniaczu i liczbie mnogiej tylko wtedy, gdy uwzględnienie ich w pierwszym przypadku i liczbie pojedynczej zniekształciłoby treść indeksowanej pozycji inwentarza (np. Czartoryscy-ród, Czarnkowscy-rodzina, Grabowskich dzieci, Potulickich spadkobiercy itd.).

13. Skrót nazwisk i imion należy rozwiązywać na podstawie ogólnej znajomości przedmiotu jedynie w przypadkach nie budzących wątpliwości (np. w haśle sygnalizującym jednostkę inwentarzową pt. „Sprawozdania namiestnika A.G.” w inwentarzu zespołu akt „Namiestnika Kraju Warty Artura Greisera” należy podać pełne nazwisko i imię).

14. Brakujące w tytułach pozycji inwentarzowych imiona i nazwiska (względnie tylko imiona lub nazwiska) należy uzupełnić w nawiasie prostokątnym jedynie w tych przypadkach, gdy indeksowana osoba jest powszechnie znana (np. hasło Mickiewicz -poeta należy uzupełnić imieniem Adam. Podobnie należy wprowadzić do indeksu osobowego nazwisko i imię Artura Greisera w odniesieniu do pozycji inwentarzowej pt. „Korespondencja prywatna namiestnika” mimo, że tego nazwiska nie ma w tytule indeksowanej pozycji).

15. Pisownia nazwisk i imion osób uwzględnionych w indeksie winna być zgodna z tytułem pozycji inwentarzowej.

a) Do inwentarzy sporządzonych w języku rosyjskim należy stosować następujące zasady:

1) nazwiska i imiona osób narodowości rosyjskiej transliterować według zasad J.Grycza i W. Borkowskiej („Skrócone przepisy katalogowania alfabetycznego”, Warszawa 1971, s.192-198);

2) polskie nazwiska i imiona podawać w języku polskim.

b) Do inwentarzy sporządzonych w języku niemieckim stosować należy następujące zasady:

1) nazwiska osób pochodzenia polskiego, występujące w inwentarzach zespołów akt wytworzonych przez b.urzędy pruskie i innych twórców zespołów na terenie b. zaboru pruskiego i ziem odzyskanych w 1945 r. należy podawać zgodnie z tytułem jednostki inwentarzowej. Jednakże imiona znanych polskich działaczy społeczno-politycznych winny mieć polskie brzmienie (np. Karol Libelt, a nie Karl Libelt, podobnie Jan Działyński, a nie Johannes Działyński);

2) nazwiska i imiona Polaków występujące w inwentarzach zespołów akt wytworzonych na terenach okupowanych przez aparat władzy i administracji hitlerowskiej należy

podawać w pisowni polskiej (np. Kosecki, a nie Kossetzki, Wiśniewski, a nie Wischniewski).

16. Nazwiska pochodzenia geograficznego i rzeczowego występujące w inwentarzach do zespołów akt wytworzonych w XIX w., w okresie kiedy nie rozróżniano zmiękczeń lub stwardnień, należy pisać poprawnie (np. Żabiński zamiast Zabiński, Świdnicki zamiast Swidnicki itp.).

17. Imiona papieży i panujących (ewentualnie świętych) należy wprowadzić do indeksu w języku polskim np. Jan XXIII, a nie Johannes XXIII, Franciszek Józef, a nie Franz Joseph itp.).

18. Zbiorcze akta osobowe podawać w indeksie przedmiotowym.

III. INDEKS NAZW GEOGRAFICZNYCH

1. Indeks geograficznym należy objąć nazwy geograficzne, topograficzne i podziału administracyjnego państwa (kraju), które występują w tytułach lub regestach poszczególnych pozycji inwentarza. Mogą to być:

a) nazwy części świata;

b) nazwy miejscowości, wsi, osiedli, miast i portów;

c) nazwy rzek, kanałów, jezior, zatok;

d) nazwy wybrzeży, wysp, przylądków, półwyspów;

e) nazwy innych elementów ukształtowania terenu, jak gór, wyżyn, kotlin;

f) nazwy terytoriów obejmujących grupę krajów lub ziem (np. Słowiańszczyzna, Skandynawia, Daleki Wschód);

g) nazwy państw istniejących obecnie i w przeszłości;

h) nazwy narodów, ludów, szczepów, plemion;

i) nazwy krajów stanowiących odrębne całości naturalne lub etniczne, choć politycznie mogą należeć do jakiegoś państwa (np. Syberia, Białoruś);

j) nazwy mieszkańców terytoriów wymienionych wyżej;

k) nazwy części kraju lub państwa (np. prowincji, województw, powiatów, gmin i innych jednostek podziału administracyjnego).

2. Nie uwzględnia się w zasadzie nazw miejscowości zawartych w nazwie zespołu, a występujących masowo w sposób jawny lub ukryty w inwentarzu (np. w zespole „Akta miasta Konina”, wszystkie pozycje inwentarza dotyczą tego miasta. Jednakże w zespole

akt Prezesa Policji w Poznaniu, którego zakres kompetencji terytorialnych obejmował całą prowincję poznańską, hasło Poznań powinno wystąpić w indeksie).

3. W haśle indeksowym przy nazwach wsi, osiedli, małych miast, jezior, rzek itp. podaje się dalsze elementy:

a) określnik rzeczowy wyjaśniający charakter nazwy geograficznej, jak jezioro, rzeka, dwór, wieś, folwark, itp. (np. Warta-rzeka, Warta-miasto, Hel-półwysep, Hel-osada itd.);

b) określnik sygnalizujący przynależność administracyjną miejscowości zgodną z podziałem administracyjnym w okresie, z którego pochodzą akta (np. powiat, gmina);

c) jeśli tytuł pozycji inwentarzowej nie zawiera określnika administracyjnego, a stwierdzenie przynależności administracyjnej miejscowości w okresie z którego akta pochodzą wymagałoby szczegółowych poszukiwań, należy podać w nawiasie prostokątnym aktualną przynależność administracyjną.

4. Obok nazwy geograficznej, określnika rzeczowego i (ewentualnie) przynależności administracyjnej w haśle indeksowym należy uwzględnić:

a) przedmiot sprawy, o której informuje tytuł lub regest jednostki inwentarzowej;

b) daty skrajne materiałów zawartych w danej pozycji (np. Poznań-plac zabudowy, 1930-1932, Warta-rzeka-regulacja, 1825-1840).

5. O ile tytuł pozycji inwentarzowej zawiera więcej równoważnych nazw geograficznych, każdą z nich należy uwzględnić w indeksie.

6. Nie uwzględnia się nazw geograficznych, które w tytule jednostki inwentarzowej nie są wyrazami głównymi. W przypadku, gdy indeksujący uzna, że jest to potrzebne należy posłużyć się odsyłaczami (np. regulacja rzeki Warty na odcinku od Obornik do Poznania).

7. Wszystkie równoważniki tej samej nazwy, o ile występują w tytułach pozycji inwentarza sprowadza się do jednego jej brzmienia, podając jednakże (w nawiasach) historyczne jej odmiany. Powinny one być także uwzględnione w indeksie z odsyłaczem do hasła głównego.

8. Złożone nazwy geograficzne podaje się w indeksie dwukrotnie; drugi raz z odsyłaczem (np. Bielsko-Biała 25, Biała zob. Bielsko-Biała).

9. Nazwy miejscowości, które zaginęły podaje się w oryginalnym ich brzmieniu z uwzględnieniem obecnej (w nawiasach prostokątnych), lub dawnej przynależności administracyjnej.

10. Nazwy miejscowości, wchłonięte w XIX i XX w. przez wielkie miasta, uwzględnia się pod hasłem tych miast (o ile wynika to z tytułów pozycji inwentarzowych lub z ogólnej znajomości przedmiotu) stosując w odpowiednich miejscach indeksu odsyłacze.

11. Nazwy dzielnic i ulic miast występują w indeksie pod nazwą miasta np.:

Poznań - Garbary

Koło ul. Mickiewicza

- Górczyn

- ul. Prusa

- Jeżyce

- ul. Słowackiego

12. Nazwy lokalne, które można umiejscowić, należy uwzględnić pod nazwą miejscowości (np. Borkowo-Pod Lasem).

13. Nie należy uwzględniać określników geograficznych i podziału administracyjnego, zawartych w tytułach działów lub grup rzeczowych inwentarza.

14. Nie należy uwzględniać określników geograficznych sygnalizujących pochodzenie osoby (np. Tytus Działyński z Kórnik).

15. Nie należy uwzględniać nazw występujących w formie przydawki (np. Tajny radca Króla Pruskiego, geometra Królestwa Polskiego itp.).

16. Nie należy uwzględniać nazw przymiotnikowych (np. zabiegi dyplomatyczne na dworze pruskim, dwór pruski winien być uwzględniony w indeksie przedmiotowym).

17. Wszystkie nazwy miejscowości znajdujące się w obecnych granicach Polski, a występujące w języku obcym w inwentarzach zespołów akt wytworzonych przez władze zaborcze lub okupacyjne należy podać zgodnie ze „Spisem miejscowości PRL” (Warszawa 1967). Obcojęzyczne odnośniki stanowią hasła odsyłaczowe.

18. Nazwy miejscowości, rzek itp. leżących poza granicami Polski podaje się zgodnie z zapisem inwentarza. Ich polskie względnie obce odpowiedniki uwzględnia się w indeksie z odsyłaczem do nazwy występującej w inwentarzu.

19. Należy wprowadzić do indeksu również nazwy ukryte w tytułach pozycji inwentarzowych, a zawarte jedynie w hasłach grup aktowych, którym te pozycje podporządkowano i tak np. należy uwzględnić nazwę domeny Sławianowo w pozycjach pt. „Zmiana areału domeny”, „Budowa i utrzymanie budynków gospodarczych”, „Dzierżawa” mimo, że znajduje się ona jedynie w tytule grupy aktowej pt. „Domena Sławianowo”.

20. Pod jedną nazwą należy zgrupować wszystkie hasła jej dotyczące (np.

Warta   rzeka   -   regulacja

-                    -   -   stan wód

-                    -   -   zmiana koryta).

IV. INDEKS PRZEDMIOTOWY

1. Indeks przedmiotowy ma na celu zasygnalizowanie treści zawartej w tytułach poszczególnych jednostek inwentarza archiwalnego przy pomocy haseł ułożonych w porządku alfabetycznym.
2. Redagowanie haseł indeksowych polega na wydobyciu z tytułu jednostki inwentarzowej wyrazu lub wyrazów najistotniejszych, które najtrafniej przekazują treść akt indeksowanej jednostki i stanowią podstawę do klasyfikacji alfabetycznej.
3. W skład hasła, obok wyrazu głównego, mogą wchodzić określniki, które dodatkowo sygnalizują treść indeksowanej pozycji inwentarza.
4. Wyraz główny hasła indeksowego, ustalony na podstawie tytułu jednostki inwentarzowej można w indeksie:
  - a) zastąpić innym wyrazem, który precyzyjniej określa jej treść (np. zwrot „agent komunistyczny” występujący w tytułach akt zespołów starostw powiatowych z okresu międzywojennego zastąpić zwrotem „działacz komunistyczny”, w tytule akt obejmującym zwrot „tereny zagarnięte przez Niemców w 1939 r.” zastąpić słowem „tereny okupowane”;
  - b) podporządkować go pojęciom nadrzędnym (określnikowi klasowemu);
  - c) podporządkować go określnikowi formalnemu.
5. Hasła pokrewnej treści sprowadzone do pojęć nadrzędnych (klasowych) lub formalnych podaje się w subindeksach np.

klasztory	Cystersi	-sekularyzacja	Czasopisma	-”Gazeta Robotnicza”
-	Benedyktyni	-sekularyzacja	-	- „Kultura”
-	Karmelici	-legaty	-	- „Przegląd Rolniczy”
6. Subindeksy nie mogą być powtórzeniem układu akt w inwentarzu.
7. Hasła sprowadzone do pojęć nadrzędnych lub formalnych uwzględnia się w indeksie z odsyłaczami do haseł głównych.
8. Należy unikać formułowania zbyt ogólnych i szeroko ujętych haseł z uwagi na nieprzejrzystość indeksu (zbyt duża ilość sygnatur przy hasle utrudnia poszukiwania).
9. Hasła indeksu należy w zasadzie redagować w pierwszym przypadku. Niekiedy, dla lepszego wydobywania treści z tytułu pozycji inwentarzowej, wskazane jest użycie dopełniacza (np. praca, organizacja).
10. Pierwszy wyraz wchodzący w skład hasła powinien być w zasadzie rzeczownikiem. W niektórych przypadkach dopuszczalne jest użycie przymiotnika w celu lepszego zwrócenia uwagi na treść jednostki (np. „hitlerowska okupacja”, „sytuacyjne sprawozdania” itp.).
11. Przy formułowaniu haseł należy unikać wyrazów lub zwrotów o znaczeniu ogólnikowym np. sprawa, kwestia, problem itp.

12. Synonimy powinny otrzymać odsyłacze (np. powstanie kościuszkowskie - insurekcja kościuszkowska).
13. Należy unikać wyrazów wieloznacznych (homonimów).
14. Przy formułowaniu haseł stosować obecnie używaną terminologię (np. zamiast wyrazu „etat” w znaczeniu budżetu, którym posługiwano się w XIX w., do indeksu wprowadzić jako główne hasło wyraz „budżet”, a „etat” uwzględnić z odsyłaczem).
15. Nazwy przedmiotowe, które nie znajdują współczesnego odpowiednika należy podać w oryginalnym ich brzmieniu (np. domeny nie można określać jako państwowe gospodarstwo rolne).
16. Nazw osobowych nie stosować skrótowo do nazw przedmiotów, urządzeń itp. (np. statek Stefan Batory winien być podany w indeksie pod hasłem „statek”).
17. Należy rozwiązywać skróty nazw urzędów, instytucji, organizacji i innych osób prawnych z wyjątkiem skrótów powszechnie znanych jak np. PKO, SS, SA, UNRRA itp.
18. Przy redagowaniu haseł dla jednostek inwentarzowych, których tytuły zredagowano w sposób ogólnikowy jak np. sprawy ogólne, sprawy różne itp. należy brać pod uwagę tytuł grupy aktowej, której indeksowana jednostka została podporządkowana (np. pozycja pt. „Sprawy ogólne” zamieszczona w grupie akt politycznych zostanie wprowadzona do indeksu pod hasłem: „Polityczne sprawy ogólne”).
19. W indeksie przedmiotowym winny być w zasadzie uwzględnione wszystkie pozycje inwentarza lub części inwentarza (wytypowanego do indeksowania).
20. Pozycje inwentarza, uwzględnione w indeksie osobowym lub geograficznym mogą być w indeksie przedmiotowym zasygnalizowane zbiorowo.
21. Tytuły grup rzeczowych (na które podzielono zespół w trakcie jego opracowywania) podlegają indeksowaniu tylko wtedy, gdy akta zawarte w tych grupach sygnalizuje się zbiorczo w indeksie.
22. Jednostka inwentarzowa dotycząca dwóch lub więcej spraw winna być uwzględniona w indeksie dwa lub więcej razy (np. Protokoły posiedzeń Komisji Zdrowia i sprawozdania szpitala miejskiego powinny wejść do indeksu pod hasłami: Komisja Zdrowia - protokoły posiedzeń, szpital miejski - sprawozdania z działalności).
23. Temat (przedmiot) traktowany w tytule teczek ubocznie lub podany w uwagach, którego uwzględnienie w indeksie wydaje się pożądane, powinien być zasygnalizowany za pomocą odsyłaczy (np. w pozycji pt.: „Budowa mostu na Warcie pod Koninem zerwanego w czasie powodzi w 1905 r.” - tematem ubocznym jest „powódź w 1905 r.”).

V. UWAGI KOŃCOWE

1. Indeksy należy sporządzać na znormalizowanych bibliotecznych kartach katalogowych (wzór karty w załączeniu). Karta indeksowa zawiera następujące elementy:
  - a) skrót nazwy archiwum;
  - b) hasło indeksowe i ewentualnie odsyłacz do głównej karty indeksowej;
  - c) daty skrajne materiałów zawartych w jednostce inwentarzowej;
  - d) nazwę zespołu. W odniesieniu do zespołów pochodzących z różnych okresów historycznych, a posiadających tę samą nazwę należy dodatkowo podać daty skrajne zespołu⁶;
  - e) sygnaturę jednostki inwentarzowej⁷.
2. Ostateczną redakcję haseł ustala się po sporządzeniu kart indeksowych dla całego inwentarza.
3. Hasła należy uszeregować alfabetycznie.
4. Przyjęte zasady indeksowania powinny być konsekwentnie stosowane w odniesieniu do całego inwentarza.
5. Indeks dołączony do inwentarza książkowego powinien mieć formę książkową.
6. Odsyłacze do haseł głównych należy m.in. stosować w następujących przypadkach:
  - a) przy podwójnych nazwiskach, pseudonimach, przydomkach itp.;
  - b) przy podwójnych nazwach geograficznych;
  - c) przy różnych odmianach nazw tej samej miejscowości, rzeki itp.;
  - d) przy nazwach miejscowości leżących poza granicami Polski, a które mają swe polskie odpowiedniki oraz przy obcych nazwach miejscowości;
  - e) przy używaniu synonimów;
  - f) przy sygnalizowaniu przedmiotu sprawy traktowanego w tytule pozycji ubocznie;
  - g) przy hasłach podporządkowanych pojęciom nadrzędnym (klasowym);
  - h) w innych przypadkach, gdy indeksujący uzna to za wskazane.

Załączniki: wzór karty indeksowej
                                      spis literatury

SPIS LITERATURY

- Bachulski A., Konarski K., Wolff A. - Polski słownik archiwalny. Warszawa 1952
- Bańkowski P. - Jeszcze kilka szczegółów o sumariuszu staropolskim, *Archeion* T.27, 1957, s.277-286
- Bańkowski P. - Sumariusz staropolski, *Archeion* T.25, 1956, s.236-256
- Bielecka J. - Uwagi o sumaryzowaniu i indeksowaniu ksiąg ziemskich i grodzkich, *Archeion* T.37, 1962, s. 140-145
- Budka W. - Indeksy archiwalne, *Archeion* T.37, 1962, s.136-139
- Kaczmarczyk K., Karwasińska J., Wolff A. - Opracowanie dokumentów pergaminowych i papierowych w archiwum, *Archeion* T.19-20, s. 139-177
- Konarski K. - Indeks archiwalny, próba metody, *Archeion* T.36 1962, s.13-35
- Łysakowski A. - Katalog przedmiotowy, podręcznik, Warszawa 1946
- Maciejewska W. - Skorowidze i indeksy, *Archeion* T.37, 1962, s. 148-152
- Ptaśnikowa A. - Dwa projekty sumariusza archiwalnego, *Archeion* T.37, 1962, s.129-135
- Siemieński J. - Rozstrząsania terminologiczne. III Skorowidze, *Archeion* T.5, 1929, s. 59-64
- Sławoszewska M. - Problemy sumariuszy i indeksów w Archiwum Gdańskim, *Archeion* T.37, 1962, s. 145-148
- Stasiewska Z. - Indeksy do książek, Warszawa 1969

Hasło główne ew. odsyłacz do karty głównej	Skrót nazwy Archiwum

Daty skrajne materiałów zawartych w jednostce
Inwentarzowej

Nazwa zespołu (ew. daty skrajne)

Sygnatura jednostki inwentarzowej

CWD B-144 (dawny B 15b) Karta katalogowa wydawnictw ciągłych i zwartych

¹ Źródło: Reg. NDAP (radca praw.), Zarządzenia 1971-1975, k.292-309. Druk.: Archeion T.62, 1975, s.37-48; S. Sierpowski ..., Dzieje archiwistyki polskiej. Wybór źródeł, T.II, Poznań 1993, s.209-217. Zachowuje moc obowiązującą. Dla akt sądowych zob. poz. 193.

² Instrukcja może być wykorzystywana przy indeksowaniu: inwentarzy zespołów, zawierających inne niż akta rodzaje materiałów archiwalnych, inwentarzy zbiorów archiwalnych (kolekcji), a także innych pomocy archiwalnych.

³ Z reguły drukowane inwentarze opatrywane są indeksami.

⁴ Zał. nr 1.

⁵ Zob. poz. 135.

⁶ Por. wskazówki metodyczne do sporządzania inwentarzy archiwalnych ..., pkt.III.A-6, zob. poz. 183.

⁷ Por. tamże, pkt. III-A-5.